

מילין יקדין נגדות ארז ועובדין טבין ממעייז החיים נהרדין לשעה ולחיה

משולחנא דמלכא

של רבנו הגדול רבן של ישראל

הוב"ק מרן הגה"ק הגאב"ד זצוקללה"ה זיע"א

מרא דארעא קדישא - בעל "טערי טוביה"

פרשת וירא תשס"ו

פרשת השבוע

את הסדר, תחילה קרבנו לחר סיני טרם למדנו דרכי עולם הזה, ורק אחר זאת לימדנו גם ארצות עולם הזה, וככה זה היה נחקים בידינו, ע"כ תורף דבריו הק, עיין שם סתק שפתיו שהארץ בעניין חסך הבנים, שיש לסלואת כריסם בש"ס וסוסקים בנערותם לפני שילטוד שואר חכמות עולם הזה, ופירש בזה מה אומרים (ויסא וסא למין) סרוך הוא אלקינו וגו' ותתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכנו, היינו תחילה תורת אמת ורק אח"כ חיי עולם הזה.

ולחרחוב הדברים נראה כי באמת גם עניני ניוסס ודרך ארץ אין לישראל לקנות טאוטות העולם, אלא סן התורה הקדושה עצמה, סמנה תוצאות חיי עולם הזה, לחשיג ארצות ישר וטודות טובות, וכמו שכתב הרע"ב דל ריש ססכת אבות (א, א) מה שותחיל התנא ססכת זו בסדר ססירת התורה, משה קיבל תורה ססיני וטסרה ליהושע וס', ודאי הקדשה זו היה יכול לשנות בכל ססכתא, והיה נכון לכאורה לשנותה בתחילת הש"ס, כפי שקבע זאת הרמב"ם בהקדמת ספרו, אלא לפי שססכת אבות אינה מיוסדת על סמנה ססצות התורה, אלא סילה סוסרים וטדות, וחכמי העולם גם הם חייבו ספרים בדרכי הסוסר, סמה שהטציאו סלבם כיצד יתנהג האדם עם חבירו, לפיכך התחיל התנא בססכת זו, משה קיבל תורה ססיני, לוטר לך שהטרות חוסרים שבו סססכה לא בדו אותם חכמי הסמנה סלבם, אלא אף אלו נאסדו בסני, עכ"ל.

ועל זה אסדו חרל (אבות ב, ב) יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ, היינו שטוב ויפה כאשר הדרך ארץ נלסדת סהתורה, ולא ססקסות שהם חוץ לתורה, זה הוא התכלית הסמון והרצוי.

והענין הוא, כי דרכי הניסוס והדרך ארץ של הנ"מ, אף שטריים כניסוס ונתיבות ישר, סאחר שאינם טושטתים על אדני התורה והרואה, אין בהם טמס, כאשר עינינו ראו בדוד הזה מה שעשתה אוטה של בעלי ניוסס וסדר ילש, שוהנו ששה סליון סאחית בני ישראל ה"ד בסדרם הגדול, כי כל ניוסס ודרך ארץ שאינו בא סן התורה, אין לו קיוס כלל.

ולכן לא נחה הקב"ה את ישראל ללסדם תחילה דרך ארץ סן הפלשתיים, אף שהיו לכאורה בעלי ניוסס יותר סן הסצריים, כי

ויאמר אבימלך הנה ארצי לפניך בטוב בעיניך שב (כ, טו)

פירש רש"י דל אבל פירעה אסר לו ויב, טו, הנה אשותך קח ולך, לפי שנתידא, שהסצריים שטופי ויסה, טשא"כ אבימלך לא חשש, כי ידע באנשי פלשתיים שהם בעלי ניוסס ודרך ארץ, ולא יגעו בהם לדעת, אסנם אעפ"כ לא קיבל אברהם, והלך לבאר שבע ועל בד ב', ג.

סרן החתם סופר זיע"א [בדרשה (סחב"ס דודס יב) שנדפסה בתורת משה ויש פ' בשלח] על הסמק (סססח י, י) ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתיים כי קרוב הוא, כי לכאורה היה סססתר, שאחרי יציאת ישראל ססצרים, קודם שיקבלו את התורה, יסהלם הש"ת ללסוד תחילה דרך ארץ, כי סדיותם בסצרים, עבדים נבאשים בחוסר ובלבנים, הנה סלבד שלא היה להם תורה וטצות, לא היה להם אפילו ניוסס ודרך ארץ, ולא ידעו עשות נכוחה, כדאיתא בגמ' (סססח סה) בתחילה היו ישראל חוסין סתרנגלין שמקרים באשפה עד שבא משה וקבע להם זמן סעודה, הרי שאפילו זמן סעודה לא היה להם, וטוב היה איפוא ללסדם תחילה דרך ארץ כסותקנים שבאוסות, ורק אח"כ להנלחתם ססדרינה למדרינה עד לקבלת התורה, ובאמת סקום סוכשר לזה היה בקרב הפלשתיים, שווח יותר סתוקנים בסנחנים וסעשיים סהסצריים, א"כ היה יכול להוליכם תחילה לארץ פלשתיים שילטוד אצלם ניוססי דרך ארץ, ורק אז יקרבם לחר סיני ויתן להם תורה. אבל הקב"ה לא כן עשה, ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתיים, כלומר לא הובילם ללסוד דרך ארץ שוהנים בהם הפלשתיים, אעפ"י שהוא דרך סתוקן, כי קרוב הוא, כלומר אותו דרך ארץ קרוב לסטרי סצרים, ואיננו רחוק הרבה סדרכידים וראשונים, ובאופן זה לא היו זוכים לעולם לחציע לאסיתת התורה והאסונה, כי טרם הגיעו לקצה האחרון כבר היה טורים אחר, ולכן הפך הקב"ה

ויפקה אלקים את עיניה ותרא באר סים ותלך ותמלא את החמט מים (כא, יט)

מדע בזה מה דאיתא במדרש (בבא נט, יד) אמר רבי בנימין הכל בחזקת סוטין עד שהקב"ה מאיד את עיניהם, סן הכא ויפקה אלקים את עיניה, וספורסם בפי כל ואנכי שטעתי זאת ספי דרזיק רבי איציקל מפשעווארסק זצ"ל - סגולה לטי שאבדה לו אבידה יאמר מדרש זה ויסצא את אבידתו, וזה בדוק וסגוסה, [והנאון רבי חיים קרייסוויטטה זצ"ל היה רגיל לומר שהוא משתמש בסגולה זו כשנעלם סוכונו איזה רש"י בש"ס, וסועיל לו לסצוא אבידתו].

אסנם באסת נראה אשר תועלת אסידת המדרש אינו רק בחזרת סגולה, אלא עיקר התועלת היא לבוא סזה לידי אסונה, לידע ולהאסין שחכל בידי שמים, וכסו שהער לא ראתה תחילה את הבאר וכשפקה הקב"ה את עיניה ראתה לפתע והנה באר סים לפניו, כך סרצות ה' יוכל לפתוח את עיניו לראות את אבידתו.

וזה מדוקדק בהמשך דברי המדרש (שם) ותלך ותמלא את החמט וזהא אסרת סחוסרת אסנה היתה, ופירש רש"י ד"ל שם כי אחרי שראתה שגילה לה הקב"ה באר סים היתה יראה שמה יחסרו לה סים ולא יתן לה עוד, ותלך ותמלא את החמט, ובאסת היה לה לטלא רק סה שהיה לה צורך אז, ולהאסין שכסו שעתה פתח הקב"ה את עיניה ליתן לה סים כך יסציא לה אח"כ כשיהיו צמאים שוב למים, אלא שהיתה סחוסרת אסונה ונראה סזה שהעיקר היא האסונה.

וכי טף זה יודע להבין בין טוב לרע, אלא ליתן שטר בניס לאסות, לרבות שטר עושי רצונו, לקיים מה שנאמר ה' חפץ לסען צדקו יגדיל תורה ויאדיר. אמר להם אין זה דבר חדש, והלא אני כבן שסונים שנה, ולא זכיתי לדבר זה בלתי היום, אשריך אברהם אבינו שרבי אלעזר בן עזריה יצא סחלצ'ך, ע"כ.

וסבאר סון החתם סופר ז"ע דברי הסכילתא, דלכאורה יש להבין סה דא השייכות של אברהם אבינו לכאן, ותרין ע"פ דקדוק לשון רמ"ל שאסור (חצנה ג) אמר רבי אלעזר בן עזריה אם אנשים באים ללמוד, נשים באות לשמוע, טף לטה באין, כדי ליתן שטר למביאיהן, ויש להבין סה הלשון 'אם' אנשים באים ללמוד [רבים סן הספרשים עמדו בזה].

וסבאר החתם סופר ודעות חלס סבת סוכה דלות ט"ז דחש כ) שבפרשת אחם נצבים באו בני ישראל לשמוע דברי תורה ספי טשה רבינו, ובסצות הקהל באו לשמוע דברי תורה ספי הסלך, ואם כן לטה סביאים את הילדים הקטנים, הלא הם יפריעו שם, וכל הזמן יצטרכו לתת לילדים דברים כדי שלא יפריעו, וזה הלשון 'אם', כלומר ש"אם" האנשים באים ללמוד והנשים באות לשמוע א"כ לטה סביאים את הילדים הקטנים הלא היו צריכים לשלוח אותם לתלסודי התורה כדי שלא יפריעו, וע"ז תירצו בג"ל לתת שטר למביאיהן, כלומר הן נכון שבעצמם היה צריך להיות שוואנשים יבואו ללמוד בלא ספריע, ושהנשים יבואו לשמוע בלא ספריע, וע"ז בא הכתוב ללמדנו שעל

באסת קרוב הוא, ד"ל דרך ארץ שלהם שהוא ד"א בלי תורה אינו רחוק הרבה מהדרך ארץ של הסצריים, לזאת קרבם חיכך לפני דר סיני ונתן להם התורה, כדי שסודורה דוקא ילמדו דרך ארץ, וססנה יקנו סדות טובות וישרות, [כדוגסת סה שלסדים ספרשה זו, שהיא כולה טלוא ססדת החסד, ביקור תולים והכנסת אורחים, כסו שכתב החפץ חיים זצ"ל בס' אהבת הסד (ספדחה לעיני סדת החסד)].

ובזה יבואר סה שאמר אברהם אבינו ע"ה לאביסלך (כ, יא) כי אסדתי רק אין יראת אלקים בסקום הוה דרגני על דבר אשתי, היינו כי אביסלך טען בפניו (שם, י) סה ראתי כי עשית את הדבר הזה, ד"ל בשלמא בסצרים שהם שטופי זיסה, היית ירא לומר אשתי הוא, אבל סה ראתי לעשות כן כאן, ודרי אנשי פלשותים הטה בעלי ניסוס ודרך ארץ, ועל זה השיבו אברהם רק אין יראת אלקים בסקום הוה, ד"ל גם אם יש ניסוס ודרך ארץ, אם אינה בנויה על אדני התורה והיראה, אין בה סטש, ועלולים לדרגני על דבר אשתי. וספאת כן גם כשאמר לו אח"כ ונה ארצי לפניך בטוב בעיניך שב לא קיבל סמנו אברהם, כי לא רצה לקנות נתיבות חיים ודרכי ישר סן הטים.

ובליסד פרקי אבות אסדתי סה שלסדים ססכת אבות קודם וסן סתן תורתנו זה הוא על דרך הסצנה (אבות ג יז) אם אין דרך ארץ אין תורה, כי סדות טובות הם הקדשה והכנה לתורה מ"י שס"י קדשה הוא טער ב, ואחרי שבוטות סתחילים שוב, על דרך אסרם (אבות שסו) אם אין תורה אין דרך ארץ, כי על ידי סתן תורה ללמדנו אסיתת דרך ארץ כסו שנתבאר.

למען אשר יצוה

לא להיות כמלאך אלא לפעול להעמדת דורות בעבודת ה'

סון החת"ס ז"ע"א סבאר, כי בזמנו של אברהם אבינו היה חי בעולם הצדיק 'חטך', שהיה צדיק, ודרכו של חטך היה שהיה עוסק בעבודת ה' סגור בד' אסותיו, ולכסוף נעשה סלאך, אבל אברהם לא נעשה סלאך, כי אברהם אבינו הקדוש את עצמו והחטסר לכל באי העולם מ"י האט ד"ך אפגענען סיו ד"י וועלט, וכסו שאסור (בראשית רבא סד, ד) אברהם סנייד את האנשים ושרה סניידת את הנשים, וזה לא הפריע להם בעבודת ה', כי עבודת האדם אינו שיהיה סלאך, אלא העבודה היא כסו שכתוב (בראשית יז, יט) כי ידעתיו לסען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחרי וסמו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט וכל, שהקב"ה ארב את אברהם כי הוא עבד את ה' אפ"י אם לא יהפך למלאך, כי סטרת עבודת האדם אינו להשיג ולהיות סלאך, אלא העבודה הוא להעמיד דורות בעבודת ה'.

להביא את הילדים ולא לחשוב שהם ספריעים

עפ"ז סבאר את דברי הסכילתא (כא טו) בפרשת נצבים, וד"ל: אמר לו רבי כלל זה דרש, אחם נצבים היום כלכם וגו' טפכם נשיכם,

וזה חובת השעה בדורנו, כי בדורות העבר היה די לשלוח את הילדים לתלמודי התורה והשיבות והילד התגדל טעמו, אבל היום צריכים רחמים גדולים והרבה עמל ויגיעה, ולהכניס הרבה רגישות וחביבות לקרב את הילדים לעבודת ה', וזה הלימוד ששתי פרשיות אלו, פרשת הקהל את האנשים והנשים והטף, ופרשת נצבים אתם נצבים היום כולכם וכו' טופכם נשיכם וכו'.

בדרך האבות מובטחים שהדור הבא לא יהיה 'דור יתום'

ובדרשת שבת שוכה (שנת תשס"ט) הוסיף **סרן רבנו זצ"ל**: דאיתא בגמרא (סוכות ק) כי סיפטי רבנן מבי רבה דרב יוסף הוה פיישי ארבע טאה רבנן וקרו לנפשיהו יתמי, כי הוה סיפטי רבנן מבי אבי ואמרי לה מבי רב פפא ואמרי לה מבי רב אשי הוה פיישי מאתן רבנן וקרו לנפשיהו יתמי דיתמי. ביאור דברי הגמרא: כשיצאו הרבנן מבית מדרשם של רבה, דרב יוסף נשארו שם רק ארבע טאות רבנן, וקראו לעצמם יתמים, וכשיצאו הרבנן מבית מדרשם של אבי או של רב פפא או של רב אשי, נשארו שם רק טאה רבנן וקראו לעצמם יתמים דיתמים, שהיו מועטים לעומת קודמיהם, על כן.

והחסר לדבר הוא, כי דור שאין לו הרבה ישיבות ולומדי תורה הוא דור יתום, וכמו שהיה סגלאל בפומיה של הגאון האדיר **רבי חיים קרייזוויטש** זצוק"ל **נאב"ד אנטווערפן** על לשון הגמרא בחגיגה (א) "אין דור יתום שרבי אלעזר בן עזריה שרבי בתוס", כי הגה 'יתום' הוא מי שאין לו אב ואם, אם כן 'דור יתום' הוא דור שאין לו אב ואם, וזהו הסמיון שאין לו אב ואם, היינו שאם בני הדור אינם ממשיכים את דרכי אבותם ואסותם הצדיקים והצדקניות, אם כן הוא מתנוגז כיתום שאין לו אב ואם, ולפיכך נקרא 'דור יתום'...

וספני זה, אחד שדרש רבי אלעזר בן עזריה (ע"ה) "טף למה באו ליתן שכר למביאייהם", והיו שיש לחק את הבנים כבר טקטותם לילך בדרך ה', שיבחרו החכמים ואסורו "אין דור יתום שרבי אלעזר בן עזריה שרבי בתוס", כלומר, הגה מובטחים אנו שהדור הבא לא יהיה דור יתום, כי רבי אלעזר בן עזריה הוא שילכו הבנים בדרכי האבות, ונמצא שיהיה לבני הדור הזה 'המשך' גם בדור הבא, ולא יקרא הדור הזה 'דור יתום'.

אף כל זאת חשוב יותר להביא את הילדים הקטנים לשאוף מהאור הקדוש, אף אם זה ספריי.

וזהו הפשוט "אשריך אברהם אבינו שרבי אלעזר בן עזריה יצא מחלצין", כלומר שבזכות שאברהם אבינו אף בזמן העבודת ה' שלו, קידש שם שמים בעולם ללמד אחרים, וזה רבי אלעזר בן עזריה לומר מיטרא זו אם אנשים באים ללמד והנשים באות לשמוע טף לטה באים 'כדי לתת שכר למביאייהן', שעל אף שספריים, עם כל זה צריכים להביאם כדי שישאפו ויכנס בהם אור ורוח של תורה ואידישקייט.

וזהו שנגטוויז במצוות הקהל להביא את הילדים לטקום קדוש, ובזמן קדוש, כי זה יכניס בהם חשק, ויעשה עליהם רושם לכל ימי חייהם, כי מה שמכניסים קדושה ללבם בקטנותם עושה רושם, כדכתיב (ויקרא לא יג) ובניהם אשר לא ידעו ישמעו ולמדו ליראה את ה' אלקיהם 'כל הימים' אשר אתם חיים על האדמה וכו', כי כשנביאים אחרים בקטנותם לביחול זה עושה להם רושם לכל ימי חייהם.

חובת ההורים להיות קרובים לילדיהם ולהשגיח עליהם

וזהו החיוב הגדול בכל הדורות, ובפרט בדורנו אנו, שלצערנו הגדול הרבה ילדים שבאים מבתי ספר ונכבדים מיינע אידישע הייזער נוסרים או נשרו כבר (גליטשן דך אדער האבן דך געמליטשט), וצריכים הרבה סיעתא דשמיא והרבה רחמי שמים שהדורות יתשיכו בשליטות האידישקייט, ואפילו אם משקיע יגיעה עצומה עדיין צריכים סיעתא דשמיא, וללא יגיעה ודאי האחריות גדולה עד מאוד, וצריכים להיזהר להיות קרוב לילדים, וצריכים שירגישו את הקירבה הגדולה בינם לבין הוריהם, וצריכים שההורים יהיו קרובים לילדיהם וכן צריכים שהילדים יראו ששורה קירבה בין ההורים עצמם, ולא שיראו כסתם משחק והצגה וסגל גישט איין תזמן וי א שפיל, אלא לקרב את הילדים בקרבה גדולה, וכמו שאסרו 'לעשות את השבת לדורותם ברית עולם, שיכניסו בהם רוח של קדושה כאבה, בתורה ובאידישקייט, להראותם את הטוב שבאידישקייט.

המחבר בשנת תשנ"ז - שחזר לפני כתמישים ושש שנה.

וז"ל: "הגענתי לראות את הספר החשוב 'מאורות נח', ראשית ביכורי ידידי ותלמידי ור"ט ישיבתנו הקדושה "טכב מיעקב" הרב הגאון הנעלה, שיין עייל ושיין נפיק וגרים באורייתא תדידא, מ"ה יצחק נתן קופרשטוק (שליט"א) כבר איתמחי גברא ואיתמחי קטינא לא פעם בפני בחידישי וחרתו היקרים, דולה ומשקה פנינים ומגליות טובות סים והלמוד הראוי לעלות על שולחן סלכים מאן סלכי רבנן, מובטחי כי עם סעלה יכניסו סעלה זו זה הספר לביתו ויתבטחו מתורתו, על כן.

סה העיד עליו **נאב"ד טשעבין** בכתב ידו הקדוש והטהור, וכידוע שהגאון טשעבין ז"ע היה מקפיד ומדקדק על כל תיבה ותיבה במשקל במדה ובמשורה, ואם לפנינו שנה כתב עליו תוארים

הגאון הגדול רבי **יצחק נתן קופרשטוק** זצוק"ל
מגאון וצדיק ירושלם ובעמ"ס 'מאורות נח'
מלכ"ע כ"ב חשון תשנ"ב - תשנ"ז
להלן משה הספד שנשא **סרן רבנו זצ"ל** ככלות השבעה לפטירתו
בתיבת ישיבת "טכב מיעקב" טשעבין פעי"ק

נאספו סולנו כדי לכבות ולהתאבל על הגאון הגדול רבי **יצחק נתן קופרשטוק** זצ"ל. סרן העלה **נאב"ד טשעבין** זצוק"ל כתב הסכמה לספרו של הנפטר ספר 'מאורות נח', ובו כתב תוארים מפליגים על

מפליגים כאלו, הרי לא נוכל לתאר ולצייר לעצמנו מה היה כותב באשנים על האי גברא רבא.

כמו כן הדברים נזכרים בהסכמת הראב"ד הגאון האדיר **רבי פינחס עפשטיין** זצוק"ל שכתב וז"ל: האי גברא יקרא, מבני ציון היקרים הנחמדים, שיין ועילל שיין ונפיק ועטלו באוריינתא, ה"ה ידידי הרה"ג המצויין, האב"ד כמדרשו, בח"ב משדד בעסקי נבכי ים ההלכות הלסתא רבתי לשבתא, וכל העומע לזה בראשונים ואחרונים, ה"ה ר' יצחק טען קופרשטאק וז"ל (א). וכן נשקפים בהסכמת הגאב"ד הגאון האדיר **רבי דוד יונגריין** ז"ל.

סוף דבר הכל נשמע, כאשר נסתלק אדם לבית עולמו שולח הקב"ה את הטלאכים לשמוע מה הבריות אומרים עליו, כי הטלאכים אינם טבנים בבני אדם אם חכם וצדיק היה אדם כשר היה, מיד נשמחו סדרת בארץ ועלה למעלה למעלה.

איתא סטקן **החתם סופר** ז"ע על דברי חז"ל (בראשית ובה פה, ה) שכתוב יציאת צדיק מן העיר עמשה רועם, בזמן שהצדיק בעיר הוא הורה הוא זיוהו הוא הדרה, יצא מן העיר פנה הורה פנה זיוהו פנה הדרה, ואומר מן החתם סופר דבר נפלא, דהנה דבר זה כתוב על יעקב אבינו, שכתוב ויצא יעקב מבאר שבע, שיעקב אבינו יצא מבאר שבע, והאנשים לא נפרדו ממנו כמו שצריך, כי היה צריך לברוח ממנו ויצא מן העיר בחשאי בלא פרסום, ועליו אומר החתם סופר שזהו פנה הורה פנה זיוהו פנה הדרה, כי כשהצדיק יוצא מן העיר ואין יודעים ואין מכירים את פשו והסבר היציאה, והאנשים אינם יודעים מהו המשמעות של היציאה, ומה זה אומר על העיר ועל הדור זה פנה הורה פנה זיוהו פנה הדרה, אבל אם נפרדים מהצדיק כראוי, ומכירים ומבינים את המשמעות שהצדיק יצא מן העיר, או מן העולם, אזי אינו פנה הורה פנה זיוהו פנה הדרה, אלא אדרבה, ההורה והזיוהו וההדרה נשאר על המקום ועל הדור.

ומטעוין החתם סופר ומאריך לבאר מהו פנה הורה, ואומר שכוונתו רבינו העמיד את ירושע להנהיג את בני ישראל כחוב (מסכת כה, כז) ונתת מהודך עליו, והדרך היינו אור, שהרבי נתן להתלמיד, ונתת מהודך עליו היינו שטעה רבינו נתן על ירושע מאורו, שפני טעה כפני חסה לפני ירושע כפני לבנה (בבא ש"א, תל"ז כחב ונתת מהודך עליו, ולפ"ז מבאר החתם סופר שזו הפשט בפנה הורה, כלומר שנשתלק הצדיק ומארכין תורה, וא"כ פנה הורה שעתה

הוצאת הגליון נדרש

מאת ידידי מנחם כהן, מנהל מרכז מחקרים בשיטות חינוכיות
 "ה' אדמו"ר מראחמיסטריווקא שליט"א
 מספריגה הולנדית
 תלמידיו המקובלים ומסובחי תורתו של סוּרן רבנו זצ"ל
 לרגל שמחת נישואי בתו למד"ט ובשעתו מ"

יחד כי יבנו לבנות בית ואנן בישראל בשמי' אברהם השלמות
בבון נדיר עד הוללות תלול יפה ברוחות ישרים סמכותם

התעלה החדשה

על ידי ידידו האבנד
שמעון אהרן חיים
בן ידידו האבנד
שמעון אהרן חיים
היה נשוי ל...
נפ' שנת 1924
ל...
ל...
ל...

ומה הובים תנעוד לו
לחבוק בפולו כל שאלות ליבו לערס
ולא תחש שמה וברס מביח לחולס.

דעמאלט דאמל'יך געזען

לקולו נשפך
דא' נאמן ונאמן משפירי קדושת קדושת
במלך "מאורות" וכו'
הנאמן דא' "נאמן" וכו'
קדושת קדושת וכו'
מלכות דא' חשן חשן

התעקף על ידי עוזר העדוה
בד"ר **דניאל פרייטמן**

הד"ר ל"ע"י מערובת "משולחנא דמלכא"

להימנע מניצולת עובדים

077-470-1746 ☎ | 043-13-66-13 📠

